

Konec světa? Klid - odborníci ho odložili!

PhDr. Mgr. Jeroným Klimeš, Ph.D. 2012-12-04

Konec se nekoná. Změna termínu!

Na počátku 90. let jsem navštívil svou prarabtu na Slovensku. Žila si svým prvorepublikovým stylem v domě se zahradou a mluvila českoslovenštinou. Najednou přišla řeč na konec světa. Teta byla přesvědčená, že to nemůže dlouho trvat a bude to tu. Tématu se vytrvale držela. Tetu jsem pak opět navštívil až tak za pět let. Mezi tím se do jejího domku přistěhoval její syn s rodinou. Teta sice hekala pod nápoem dvou vnuků, ale bylo na ní vidět, jak je šťastná. Konec světa byl odložen na neurčito a prim vedla jiná konverzační témata.

Na tuto tetu jsem myslel, když jsem do svého dotazníku v diplomce (<http://diplomka.klimes.us>) formuloval otázku: Kdy myslíte, že přijde konec světa? Krutě jsem povolil odpovědi pouze: *Rozhodně za dlouho, spíše za dlouho, spíše brzy, rozhodně brzy*. Samozřejmě mnoho respondentů z řad katolíků se vztekalo, proč nemohou zatrhout možnost „nevím“. Ale já jsem nechtěl měřit soudnost svých respondentů, ale právě jev, který jsem tušil u tety: deprese = pocit, že konec nemůže být daleko, spokojenost = konec světa mě nebere. Experimentální přístup vždy překvapí. Test totiž ukázal, že tato otázka nesouvisí ani tak s depresivním laděním, jako překvapivě se sociálním odmítnutím, proto i u tety spíš s faktem, že tehdy byla chronicky sama. Respondenti, kteří očekávali konec světa brzo, se cítili nepříjemně v přítomnosti kněží, trpěli náboženskou vyprahlostí (pocitem, že na ně Bůh kašle) a pocitem, že s nimi manipuluje Ďábel. Každopádně ani jedna z významných korelací neměla pozitivní souvislost s brzkým koncem světa. Tedy pokud máte v okolí někoho posedlého blížícím se koncem světa, tak nechybíte, když si o něm pomyslíte, že asi není v životě moc spokojený.

Nicméně učení o konci světa je konstituční znak všech křesťanských církví především proto, že celá židovská společnost v dobách, kdy křesťanství vznikalo, byla zcela fascinovaná vidinou konce světa a příchodem mesiáše, tzn. pro nás dost nevábnou představou krále politického oleje. (Jen na okraj, olej u bohatých tehdy fungoval jako dnes mýdlo.) I tehdy byla politická situace tak strašná, že si to jen těžko dokážeme představit, a mnoho lidí netoužilo po ničem jiném, než aby to co nejdříve skončilo. Tyto apokalyptické kruhy zřejmě formovaly i Ježíše, protože právě z nich pro sebe odvozuje i prapodivný titul, který ani jeho současníkům moc neříkal – syn člověka. Ten jinak nacházíme jen vzácně a jen v apokalypsách (Daniel,

Henoch). Díky očekávání brzkého konce světa se mnoho lidí tehdy vzdávalo ochotně svého majetku – co tam s ním, že? – takže raná církev měla finančních prostředků dost.

Je tu snad někdo, kdo by vida tyto pupeny chtěl popřít, že zima je za námi?

Z popisu konce světa, který dává Ježíš, si k srdci nejvíce беру tuto větu, kterou říkám bez ohledu na vyznání věřícím i ateistům (Mt 24, 32-33): „*Od fíkovníku si vezměte poučení: Když už jeho větve raší a vyráží listí, víte, že je léto blízko. Tak i vy, až toto všechno uvidíte, vězte, že ten čas je blízko, přede dveřmi.*“ Jinými slovy, když vidíme rašit listí, tak už se nikdo - ani zavilý ateista, ani náboženský fanatik - netěší na vánoce. Všichni vědí, že jaro je za dveřmi. Stejně tak i s koncem světa nemá cenu moc plašit. Přicházející skutečný konec světa nikoho nenechá na pochybách, že se děje něco echt divného. Dokud je ale ještě Klimeš placen za to, aby psal články o konci světa, tak to samo o sobě vás může uklidnit – konec světa rozhodně ještě nějaký čas nehrozí. Proto i způsob, jak oddálit konec světa, je prostý: Zaplat'te si další článek o konci světa. Uznávaný odborník na konec světů jen upozorňuje, že váš předplacený kredit na oddálení konce světa vyprší s dalším vydáním Speciálu, ale díky své dosavadní prozíravosti naštěstí přežijete i recyklaci Mayského kalendáře.

Ukázka apokalyptického myšlení <dle potřeby zkrátit>

S těmi dny přijde takové soužení, jaké nebylo od počátku světa, který stvořil Bůh, až do dneška a nikdy nebude. A kdyby Pán nezkrátil ty dny, nebyl by spasen žádný člověk. Ale kvůli svým vyvoleným zkrátí ty dny. A tehdy, řekne-li vám někdo: 'Hle, tu je Mesiáš, hle tam', nevěřte! Vyvstanou lžimesiášové a lžiproroci a budou předvádět znamení a zázraky, aby svedli vyvolené, kdyby to bylo možné. Vy však se mějte na pozoru! Všecko jsem vám řekl předem. Ale v těch dnech po onom soužení zatmí se slunce, a měsíc ztratí svou záři, hvězdy budou padat z nebe a mocnosti, které jsou v nebesích, se zachvějí. A tehdy uzří Syna člověka přicházet v oblacích s velikou mocí a slávou. Tehdy vyšle anděly a shromáždí své vyvolené od čtyř úhlů světa, od nejzazších konců země po nejzazší konce nebe. Od fíkovníku si vezměte poučení: Když už jeho větve raší a vyráží listí, víte, že léto je blízko. Tak i vy, až uvidíte, že se toto děje, vězte, že ten čas je blízko, přede dveřmi. Amen, pravím vám, že nepomine toto pokolení, než se to všechno stane. Nebe a země pominou, ale má slova nepomnou. O onom dni či hodině neví nikdo, ani anděl v nebi, ani Syn, jenom Otec. Mějte se na pozoru, bděte, neboť nevíte, kdy ten čas přijde. (Mk 13,19-33)